

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy óra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városházzal szemben.

Hirdetések a legmértékeltettségű árszámítás mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Az új iskolai év.

Debreczen, aug. 31.

Van az évnek két hónapja, a midőn az iskola minden egyebet dominál. Junius hó végén és szeptember hó elején még a legutolsó munkásnak is — föltéve, hogy apa — uralkodó eszméje: az iskola. Ez a fogalom oly tartalmas, annyit ölel fel, annyi öröme és bánatnak szülőoka, hogy minden más fogalmat kiszorít az agyból.

És ez igen természetes! Hol van az a szülő, a kinek ne feküdnék szívében gyermeke sorsa? Örökös remeg életéért, örökös remeg gyermeke jövőjéért. Félti a bajtól, félti az élet keserveitől. Mindegyik boldognak, nagyon boldognak szeretné látni gyermekét.

Innen van, hogy e két hónapban minden szülő szeme az iskola felé fordul. Az iskolát tartja minden jó kutforrásnak, attól várja az élet küzdő terén a boldogulás összes eszközeit. Vajha a tanítók és tanárok mindannyia csakugyan föl tudná fogni és teljesen át is tudná érezni a szülők aggodalmát és reménykedését?

Sokszor elnézem szeptember elején, mily hévvel-lobbal vezet kezénél az apa gyermekét a beiratáshoz; ott hagyja a mesterségét, a legsürgősebb munkáját, felölti ünneplő ruháját és siet az iskolába, hogy az istenért el ne késsék a beiratástól. Ilyenkor rögtön junius váge jut eszembe és félttem e derült arcokat. Félttem pedig egyrészt a mai tanítási rendszertől, a tulsok követelményétől, másrészt pedig — bátran kimondom — magoktól a tanítóktól.

Hiába vezérczikkeznek unos-untig, hogy a tudós pályára teremtetteknek ott az iparos vagy kereskedő pálya; hiába keresik a bukottak nagy számát a középiskolákba sereglett tehetségtelen tanulóknak; a gondolkozó főt nem tévesztik meg. Praedestinálva senki sincsen a tudós pályára, hanem idővel tudós lehet. A hajlamot egyik-másik pálya iránt senki sem vonja kétségbe, valamint azt sem, hogy egyik gyermek tehetségesebb a másikkal, de mindenki érzi, tudja, hogy a nevelés, a szakoktatás, a jó tanítás mély nyomokat hagy a gyermek lelkében. Épen ezért nem volna szabad az első év leforgása után rögtön kimondani, hogy ez a fiu nem való a tudós pályára, menjen iparosnak vagy kereskedői pályára. Nagyon tévednek, a kik azt hiszik, hogy a derék iparosnak, vagy jóra való kereskedőnek nincs szüksége tudományra. Hiszen épen az a bajunk, hogy holmi kis hivatalnoksághoz manapság gimnáziumi vagy reáliskolai érettségit kívánnak,

kereskedőinktől pedig ugyszólván semmi kvalifikációt.

Ez abromis állapot. A szülők ne engedjék visszariasztani magukat. Ne bigyjenek miudig abban, hogy fiuk nem való a tudós pályára. Lehet, hogy csak elhanyagolták otthon gyermeküket, nem ügyeltek tanulmányaira, lehet hogy még testileg fejletlen és a szellemi munkát még nem bírja; de biztosra vehető, hogy legtöbbször a baj orvosolható. Ha tudósnak nem is nevelheti, de mindenesetre oly alapot adhatnak gyermekeiknek, melyre bármily pályán is biztosan építhet. Ne riadjanak vissza osztályisméltetéstől sem. Egy év alatt a gyermek testben és lélekben bámálatosan megerősödhetik és játszva bírja a munkát.

Egyet azonban most a beiratáskor minden értelmes szülőnek jöni meg kell fontolni. Tudnia kell, hogy a kit a *gimnásium* első osztályában iratnak be, az oly szándékkal lépett be az intézetbe, hogy mind a nyolcz évet végig járja. A gimnázium igazi előkészítője a tudós pályának, itt pár év elvégzése az életnek alig vehető számba, mert itt egyik év lánca szeme a másikkal.

A ki gimnáziumba teszi a lábát, annak teljesen tisztába kell lenni a tudós pályának hosszu, nagyon hosszu rendkívül terhes és igen költséges utjával. Itt már nincs helye a további ingadozásnak, mert a gimnázium szervezete, tanulmányi rendje maga okvetlen megkívánja a biztos czélt.

Tudnia kell továbbá a szülőnek, hogy a *reáliskola* a modern tudományok alapvetője. Egyesíti magában a gimnázium előnyeit, annak hátrányai nélkül és ezenkívül a gyakorlati élet követelményeit sem téveszti szem elől. A reáliskolát 4—6—8 osztályra lehet tagolni; a szerint, a mint kisebb vagy nagyobb kvalifikációt óhajt valaki megszerezni. A reáliskolának a végső célja a tudós pálya.

Ismeretes dolgok ezek, de beiratáskor nagyon időszerűek; mert sok az egész életre kiható bajnak lehetne elejét venni helyes neveléssel és az iskolanemnek helyes megválasztásával.

— **Belföldi hírek.** (A *püspöki konferencia*.) A ma délelőtt megkezdendő püspöki konferencián Schlauch Lőrincz nagyváradi bíboros püspök hiányozni fog; távollmaradását már ki is mentette a hercegprímásnál, megjegyezvén, hogy minden közös megállapodáshoz hozzájárul. Tekintettel arra a körülményre, hogy a főpapok tulnyomó többsége abban a nézetben van, hogy közös főpásztorlevelet kell kibocsátani, biztosra vehető, hogy rövid tanácskozás után egyhangulag el fogják fogadni az előkészítő bizottság tervezetét. — (A *bányai evang. egyházkerület*) közgyűlése megsemmisítette a

turóci tótok ama tiltakozását, hogy a bányai kerülethez csatoltassanak, megsemmisítette a szlavencországiak teljes elszakadási törekvését is. A tót izgatók ellen az egyházkerületi törvényszék indítja meg az eljárást. — (Egy *püspökség gondnokság alatt*.) Pécsről jelentik, hogy a pécsi püspökséget gondnokság alá helyezték, mert Dulánszky Náudor püspök betegesen fekszik és a birtokok kezelésében szabálytalanságok fordultak elő. — (Báró *Huszár Károly meghalt*.) Báró Huszár Károly országgyűlési képviselő tegnap meghalt.

— **Külföldi hírek.** (A *nihilizmus Oroszországban*.) A nihilisták ismét mozogni kezdenek Oroszországban. Most messzemenő vizsgálatokat rendeznek a nihilisták ellen az egész országban. III Sándor halála óta a nihilisták várakozó álláspontjukat megváltoztatták. — (Gyanus *hírek Bulgáriából*.) „Videlo“ közlése szerint Szófiában az egyik városrészt katonai kordonnal vették körül. A rendőrség bombák és dinamit után kutat ebben a városrészben. — (A *porta és a hatalmak*.) A Daily Telegr. konstantinápolyi tudósítója arról értesül, hogy a porta nem hisz az európai hatalmak egyetértésében az örmény kérdésre nézve. A porta tehát el van határozva legvégsőre és reméli, hogy az európai egyetértés széthúzássá fog változni. — (A *kubai harcok*.) A spanyol hadügyminiszter elrendelte, hogy 12 nap alatt 25000 tartalékos mozgósítassék és Kubára szállíttassék. A republikánusok megakarták húsítani a mozgósítást, de kudarcot vallottak.

Amerikai házasságok és még valami.

A „Debreczeni Ellenőr“ számára írta:

Harsányi Sándor.

Cleveland, aug. 17.

A különböző államok nagyon is elütő házasságjogi definióinak, s az ezek alapján kifejlődött igen is fogós örökösödési törvényeknek chaoszábar, bonyodalmas alakulásában persze könnyen eltéved még a leghiresebb jogász is.

Például sokszor eldöntetlenül marad a törvényszékek előtt az a fogós kérdés, hogy egy-egy család gyermekei közül melyik a törvényes, s melyik a törvénytelen született? S minthogy az amerikai törvény a házasságon kívül született gyermeket minden esetben okvetlen a férfura sózza: ép azért az új világban igen sok a gyermekkel megáldott szalmaözvegy férj. A házassági perek gyors lebonyolítására külön ügyvédi irodák vannak, melyek kizárólag csak ezzel foglalkoznak. Nincs az a vaudveille-i előadás, mely komikusabb képet nyújthatna, mint egy-egy válóper tárgyalás p. o. Chikágóban. Nem régebán hivatalos ügyben Louisvilleben jártam, hogy propogandát csináljak ott is a protestáns magyarság szervezkedési mozgalmának. A véletlen szerencse összehozott ott egy recipiált ügyvéd honfitársunkkal, kitől huzamosabb konferálás, házassági ügyekről való élénk eszmecsere folyamán igen érdekes tudnivalókat profitiroztam. Közös elhatározással fölmentünk a court ra (törvényszékre), hol a válópereket szokták „leörteni.“

Ott ült a delinquens a vádlottak padján, nyugodtan várva a csu-t, ezen amerikai specziális nemzeti bagót. Olyan egykedvű arcot vágott, mintha nem is őt érintené az államügyész azon vádja, hogy — 17 nő adott

be ellene egyszerre válókeresetet, kiknek mindenikével törvényesen egybekelt, mindenkiket meglopva, s mindeniket a faképnél hagyta!

— Mi a foglalkozása? — hangzik feléje a squire (békebíró) zord hangja.

— Iuni szoktam kérem alásan — vág vissza a kedélyes vádlott.

— Ne bolondozzon, ez nem foglalkozás!

— Hát akkor mondjuk, hogy: csu-zom.

— Aztán legalább jó csu-t szokott-e rágni?

— Meglehetőset, kérem alásan, már olyat, a milyen van!

— Ön szabad idejében fogorvos is, — szól közbe az alügyész.

— Igen, de csak szerelemből, néha!

— Panaszos nő azt állítja, hogy ön öt egyszerre hat ép fogától fosztotta meg. Haznált-e a műtétnél kholoformot, aethert, vagy más altatószert?

— Nem én kérem alásan, csak — az egyik öklömet.

A férj urat egyhangulag elmarasztalták 500 dollár fájdalomdíj és 60 dollár perköltéség megtérítésében.

Amerika fejlődése. Az északamerikai Unio kétségtelenül a legsajátságosabb földterületek egyike. Ha az amerikai nap San-Franciskóban fölkél, a világ legszabadabb, legfüggetlenebb népére szórhatja a maga ragyogó sugarait. S különösen a mióta a status fölszabadult Anglia gyámkodó keze alól, oly óriási méretekkel halad előre a kultúra és nemzeti gazdagság útján, a minő haladást egyedül Amerika engedhet meg magának, s a mely roppant fejlődést az amerikai sajátos viszonyok tehetnek egyedül lehetővé.

Mondhatjuk, hogy népesedés és kultúra, ipar és kereskedelem, s mind az, mi egy nemzet jólétének biztos mutatója, hét mérföldes eszmákkal halad itt előre. Községek és városok gomba módra nőnek a földből. A városoknak nincs történelmi múltjuk, alig egy kettő van csak, mely legrégebb eredetel dicsekedhetnek. A leghatalmasabb paloták, középületek s templomok két hét alatt teljesen elkészülnek. Az amerikai technika előtt nincs, nem lehet akadály, mire nézve csak egyetlen példát hozok föl. Parochiális lakásom mögött egy óriási völgykatlan tátong, mely két utca közlekedését szakítja meg. Ezelőtt 8 nappal két mézők féle ember

jelent meg a két utca végén, egy nap alatt fölmérték a területet, kiszámították az emelendő hid magasságát, a pillérek erősségét, az alapozás vastagságát, nyolcz nap múltán — már festették a teljesen elkészült 80 méteres vas hidat! Még pedig, a mi legsajátságosabb, a hidat nem a város, hanem egy gyártulajdonos építtette, hogy termékeit a város keleti részeiben könnyebben értékesíthesse. A várossal kötött szerződés szerint a forgalom ingyenes, csupán a közúti közlekedési eszközök, mint ló és villam-vasúti társaságok fizetnek bizonyos összeget a hid tulajdonosának. Amerikában minden nagyszabású és kolosszális. E mellett örült gyorsasággal hajtattatik végre minden. Minderre büszke is az amerikai. A yanke tevékenységet európai fogalmak mértéke szerint nem lehet jellemezni.

Egyszerűen a mesék országába való azok a jelenségek, melyeket az újvilági technika pruducál. Nagy arányú, óriási és ballatlan itt mind-n. Az emberek fáradhatatlanok, mint a gőzgép, vagy a villamos hajtó erő. Csüggedést nem ismernek, akadályt nem hisznek, vakmerő vállalkozásoktól vissza nem rettennek. Nincs az az örült eszme, melynek Amerikában végrehajtói nem akadnának. Az amerikai jelenségek kellő méltatására még a jelzők superlatívusai sem elegendők. Az alkotó szellem e földön érvényesítheti legjobban magát. Az alkotó genie itt üli a maga eszméinek diadalát. A tette kész akaraterő, fölfelé törekvő emberi szellem büszkén viszi napról-napra előbbre a művelődés, a felvilágosodottság zászlóját, hogy az emberi tökéletesedés lépcsőjén egy fokkal magassabbra tűzze azt. Meredek szürtek tolnak az emberi tevékenység útján az akarat elé: elsimitja, vagy összezuzza őket az akadályokkal dacolni kész kitartás; tátongo örvények képződnek az ut közepén, áthidalja betemeti őket a munka hantja, s az civilizáció egyszerű alkotmánya megyen tovább az emberi haladá nagy tengerén.

Az amerikaiak fáradhatlan mozgékony-ságot élénken tünteti föl egy bostani misszionárius barátom levele, melyből egy telivér yanke ügybuzgósága felől kiki tájékozódást szerezhet magának. A levél így hangzik: Dear Brother! Szives levelét megkaptam, s már épen utra készen állottam, hogy zászlószentelési hazafias ünnepélyükön egyházi testvéregyletünk képviselőjében jelen lehet-

sek. Az ünnepélyt pár nappal megelőzőleg kívántam elmenni, hogy egy kis pihenést szerezzek munkában kifáradt organismusomnak. De eszembe jutván, hogy még az éjjel Newyorkba kell utaznom, előbb tehát ott fogom elvégezni teendőimet. Aztán visszazsaladok délre Indianapolisba, hol a synodusi gyűlésen reportet kell beadnom. Mondanom sem kell, hogy a két hónapig tartó japáni ut, melyről önek is megemlékeztem, s melyről csak alig pár hete tértem haza, igen eltárasztott. Angliába is kétszer futottam már az idén által, hogy mozgalmainknak ott is propogandát csináljak. Három hó alatt 200 000 angol mfnyi utat tettem meg. Hajék megállott a csendes tengerben azon ponton, hol állítólag a világ közepe van. Az ünnepélyről nem fogok elfeledkezni. Magyarok barátsága kedves előttem.

Üdvözli szolgatársra.

Sommerlata D. D.

Tanügy.

* **Érettségiek a főreáliskolában.** A debreczeni állami főreáliskolában a javító érettségi vizsgálatok szeptember 6-án tartatnak meg. A felvétel és beírás az új iskolai évre szeptember 1. 2. és 3. napján történik. Később jelentkezőket az igazgatóság csak akkor vehet fel, ha késedelműnknek okát kellőleg tudják igazolni. Beírási díj 5 frt 25 kr. Elsőfélévi tandíj 12 frt. Taadimentességért a folyamodványokat szeptember 10-ig kell benyújtani. Debreczenben, 1895. auguszt. 30. Az áll. főreáliskola igazgatósága.

Vegyes hírek.

* **Tüntetések a nagyvárad püspök mellett.** A P. H. megtámadta egy karczolatban Schlauch Lőrinczet, Nagyvárad biboros püspökét. Ezért most, a mikor a bibornok haza érkezett Váradra, a káptalan, élén Nogál János fősz. püspökkel, tüntetőleg s tántoríthatatlan ragaszkodást kifejezőleg üdvözölte a bibornokot. Schlauch meghatottan köszönte meg a káptalan üdvözlését. Több nagyvárad pedig katolikus értekezletet tartott, hogy állást foglaljanak a bibornok mellett, s elhatározták hogy szeptember 1-jén kat. népgyűlést tartanak, s abból deputációt menesztenek a püspökhöz, ragaszkodásuk tolmácsolása végett. A nagyvárad lapok különféle

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A minta fia.

Sudermann után: **Krasznainó.**
(Folytatás és vége.)

Igy mondta akkor. — Annál jobban csodálkoztam, midőn néhány hónappal később, illetékes helyen hallottam, hogy az anya hirtelen elhagyta fiát, és örökre visszavonult vidékre.

— Az asszonyok, az asszonyok kergettek el őt, kiáltottam fel. Igen az asszonyok voltak okai, de egészen, egészen más értelemben, mint az én eleinte elhamarkodva gondoltam. Egyidejűleg megtudom a szomorú történetet.

X. ur gondosan működött ugyan abban, hogy a mód, a mint ő az életet élvezte, titok maradjon édes anyja előtt. A város egy félre eső részében egy második lakást bérelt és kimaradásának óráit sűrű hazug fátyollal vonta be. De az anyaszem nagyon éleslátó. Bizonyos illatos levelecskék — névtelen virág — ajándékok — titokteljes izenetek — szóval, nemsokára mindent tudott. De ha tiszta kedélye fel is lázadt ellene, ezen dolgokat végig nézni, nem az volt a mi őt menni készíté. Ezen dolgoknál csak egy gondolat bántotta, t. i. a fiáérti aggodalom. Hiszen okai ők voltak, ők a rossz csábító asszonyok. Ettől fogva csak egy vágyának élt, hogy őt lassanként elvonja azoknak átkes befolyásától, hogy szokathassa a családi élet csöndes örömeihez, igen,

már azon terve volt, hogy feleséget keres neki, csak nem talált oly lényt, ki annyi előnnyel rendelkezett volna, a mely ezen elsőrangú hely betöltéséhez szükségeltetett. Ekkor egy szép napon... Egy napon ott ült közös lakásuk meglített erkélyszobájában és fiát várta, kinézett az utcára, amely úgy nézett ki a hófuvástól, mintha fehér felhő borította volna. Egyszerre az ajtót mintha kirántották volna és egy asszony rontott be azon, egy szép fiatal asszony a társaságból, melyben ő is mozgott, kit jól ismert és szívből szeretett, annál inkább is, mivel annak házában úgy fogadták őt, mint régi meglített barátót.

— Az Istenért édesem mi történt? hogy néz ki?

Drága öltözéke rendetlen volt, arca márványhalvány, vad elhatározás kifejezése látszott azon. Haja tele volt hóval, fájdalom és kétségbeeséstől föl volt dülva — Hol van fia?

Ezen szavakat olyan kísérteties halkán mondta mialatt fürkésző zavart tekintettel nézett körül.

— Fiam nincs itthon. Épen most várom De édes barátném, térjen magához! Talán valami szerencsétlenség...?

— Ne rejtse el tőlem. Baszélmem kell vele... Olyan sokáig álltam a hóban. Ne hagyja, hogy tovább is várokozzam reá. Nem megyek el míg nem beszéllek vele.

Világos volt... ez asszony meg volt örülve.

És az anya szelíden csitította, leültette

a szőlyébe, merev tagjait dörzsölni kezdte és belocsolta halántékát kölni vízzel. Ekkor kezdett csak eszmélni és látta ki előtt áll tulajdonképen. Görcsös sirásban tört ki, lábaihoz vetette magát az anyának és szabadkozott, zavart szavakkal vallotta be, hogy mit követett el. Oh mily súlyosan bűnhődött könnyelműségéért... kinezta, kinezta őt vérgig... Most már beszélni sem akar vele... el kell pusztulni az aggodalom és szerelemtől... Nem tud nélküle élni... csak a halál lenne a megváltás számára.

Az anya letörölte homlokáról a hideg verejtéket.

Hü becsületes szíve görcsösen összeszorult ezen kötelességeiről megfélekedett nő előtt, ki lábainál vergődött és még sem tudta részvétét visszafojtani ily nagy nyomorúsággal szemben.

De midőn a térdeplő merészelt, kezeit csökkal elhalmozva, őt arra rézni, hogy támogassa bűnös szenvedélyét, akkor megvéttessel fordul el tőle.

Lelki szemei előtt állott a két kis anyagszerű lény képe kiket pár nappal előbb anyjuk körül játszva talált és kezeit felémelve mondá:

— Menjen gyermekeihez!

Mintegy megkövülve a fájdalomtól mereven nézett fel reá az elítelt asszony. Ekkor léptek hallatszottak a mellékszobában, kemény, meghatározott léptek. — Ő hazajött.

Szeretője hallgatódzott, fölugrott és beharagant hozzá.

szempontból ítélk meg ezt a tüntető mozgalmat. A klerikális „Tiszántul“ elvárja mindazoktól, akik magokat katolikusoknak vallják, hogy a nagy gyűlésen tömegesen jelenjenek meg. A szabadelvű „Szabadság“ is elítéli ugyan a P. H. támadását, és a bibornok püspök személye iránti becsülését tolmácsolja, de másfelől úgy védli, hogy dr. Schlauch Lőrincznek nincs is szüksége ily fajta kihívó és időszerűtlen tüntetésre, amilyent néhány buzgó katolikus tervez, minden akció reakciót szül s a legkeletlenebb összeütközésekre és a viszonyok elvadulására vezet az eféle hübé és harangzúgás. Az alázatos, görnyedt hátak lojalitása — írja a Sz-g — nem megtiszteltetés, a tömjén füstje emelyítő annak, a kinek öntudata tiszta. Végül a P. H. is hozzászól a tüntetésekhez s kijelenti, hogy a nagváradi klerikálisok megbotránykozása nem riasztja vissza a „szent“ férfiakról szóló karczolatok folytatásától.

* Takáts Zoltán letartóztatása. Dr. Takáts Zoltán letartóztatása fővárosszerte méltó és nagy feltűnést keltett. Dr. Takáts Zoltán védőügyvéde Visontay Soma országgyűlési képviselő lett. Dr. Takáts Zoltán a szóban forgó huszezer forintból apránként, mikor csak szükségük volt rá, adogatott pénzt Bereczknek, a postán elfogottnak, vagy Berecz Edének. — Legutóbb Berecz Ede ismét pénzt kért, később követelt is dr. Takáts Zoltántól, a ki azonban egy krajczárt sem adott. Berecz Ede aztán erőlyesen lépett fel az ügyvéddel szemben, sőt fenyegette is, de dr. Takáts Zoltán hajthatatlan maradt s nem akart több pénzt adni Berecz Edének. Ez elkésztette Berecz Edét, fenyegetését beváltotta és dr. Takáts Zoltánt a rendőrségnél feljelentette. A letartóztatás erre történt meg. A rendőrség dr. Takáts Zoltán elfogatásával még nem fejezte be ez ügyben a nyomozatokat, hanem tovább kutat a még hiányzó 20,000 írt után és főleg arra irányítja kutatásait, hogy Takáts szüleinek budai háza nem-e e pénzből szereztetett meg. Mert Takátsnak az anyja is kompromittálva van, a mennyiben a Berecz testvérek előadása szerint az öreg Takácsné vette át a sikkasztás után a 20,000 forinttal terhelt levélborítékot a Berecz fiuktól. — Érdekes epizódok történtek a vizsgálat során. Mialatt Takáts Zoltánnak kihallgatása folyt a főkapitányságnál, megjelent ott az anya

talpig gyászba öltözve, Kovács Etelka kíséretében és bebocsáttatást kértek Farkas rendőrtanácsoshoz, hogy azt engedje meg nekik, hogy Takáts Zoltánnal beszélhessenek. A tanácsos azonban nem volt hajlandó a hölgyeket fogadni, mire Kovács Etelka egy lap papirosra a következő sorokat írta: Pajtás! „Azonnal határozzon, melyik ügyvédet választjuk! Határozzon! Tűrjön! Tiszta jelleme élni fog örökké, nem fogják önt bemocskolhatni. Szíves kézzorítással Kovács Etelek Takátsné ezután eltávozott, az előszobában azonban erős kifakadásokra tört ki a rendőrség ellen. — Az anya átka elér mindenkit — úgy mondá — éa pedig átkozom azokat, — kik fiamat üldözik!

Simonyi óbester fegyverei.

— Széll Farkas kutatásai. —

A nepoleoni csaták hőse Simonyi óbester több mint egy félszázad óta pihen a vadászai sírboltban.

A „legvitézebb huszár“ hamvait kegyelettel őrzik azok, kiknek drága oltár az a kápolnaszerű kriptá, hol Vitézvári Simonyi József báró álmodozik diadalmas csatái után örök békéről.

Széll Farkas a debreczeni kir. ítélő tábla tanácselnöke, a „Csokonai-kör“ elnöke és a Magyar Tudós Akadémia levelező tagja — mint egy nagváradi lapban olvassuk — a napokban meglátogatta a vadászai kastélyt, — mely alkalommal kérdezősködött, hogy a „legvitézebb huszár“ után, ki a nagy Napoleon trónjába ülve kiverte makra pipájából a dohányt, ki száz és száz csatában nézett szemébe töröknek, faneciának, nem maradt-e valami ereklje?

Mire a család örököse Pretzner Karolina egy rendkívül művelt és nemes lelkű nő, egy fényes kardra és két pisztolyra mutatott.

Hiteles okmányokkal bizonyítja, hogy ezzel a pisztolyokkal csetázott Simonyi óbester Wagramnál, Liposénél és az égő Tháyahidon.

A kard markolata különös, dupla szerkezetű és ráfordítható a belső kosár a kéz fejére.

A pisztolyok régi mivű kovács szerkezetűek.

Van ezen kívül egy kimutatás, mely tanúsítja, hogy a megboldogult óbesternek százötvennél több érdemrendje volt.

E kitünően kidolgozott arczképen van megörökítve Vitézvári Simonyi József báró; bal arczán egy óriás mély sebhely forradásával, Egy fiókban elzárva őrzí Pretzner Karolin aszszony féltett gonddal őrzött ama pár okmányait, melyet 1828-ban lejárattak a „legvitézebb huszár“ ellen; enneka pernek okmányai fényesen igazolják, hogy az óbester katonáival nem követett el semmi olyan kegyetlenséget, minőket róla feljegyeztek; de ezeket az iratokat politikai okokból nem hozzák nyilvánosságra a tulajdonosok és Széll Farkas tanácsára megörzés végett, lepecsételve oly kikötéssel szándékoznak átadni a Nemzeti Múzeumnak, hogy azt csak harmincz év múlva hozzák nyilvánosságra.

Széll Farkas érdekes felfedezéseiről jelentést tesz az Országos Kiállítás elnökségének is; mert a legvitézebb magyar huszár, Simonyi óbesternek történeti nevezetességű fegyverei és arczképe nem hiányozhatnak az országos kiállításról.

N API HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 óraker csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a teleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óraközt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 ós d. u. 5 óraker, ünnepnapokon d. e. 11 óraker.

Az anya összeesett a pamlagon és arczát a párnába rejté. Mint egy rossz álom hatása alatt, következő párbeszédet hallotta:

— Ó, a férfi, mérgeesen, nehezen elfojtott hangon: — Hogyan te itten? . . . Mit akarsz? . . . Nem szigoruan eltiltottam neked? . . .

Az asszony halkán és daczosan: — Beszélnem kell veled!

— Látott anyám?

— Nem, — hazudott a nyomorult, tudta jól, hogy ha az igazat mondja, mindennek vége volna.

— Menj gyorsan haza, hogy itt ne találjon . . . Ezen ajtón! . . . Neki nem szabad erről a dolgról semmit tudni.

— Beszélnem kell veled.

— De édes Istenem, akkor jer el ma este az S. utcába. Csöngess kétszer az ajtón, mint máskor!

— Ma nem! Ujra elfogsz utasítani, — vagy várakoztatni fogsz. — Ma már két óráig állottam a hóban. — Nem, beszélnem kell veled; most mindjárt.

— Tehát gyorsan, mit akarsz tőlem?

Hosszu szünet, aztán sirástól fuldokló hangon kiáltott fel: Curt, mit követtem el ellened?

A férfi (idegesen): — Kérlek gyermekem, mérsékelj magad. Nem tehetek neked semmi szemrehányást, de semmit. Édes kedves kis feleségem voltál . . . De be fogod látni, minden dolognak megvan a maga ideje . . .

Megkaptad leveletem? Nekünk végeznünk kell. Nincs egymásnak semmi mondani valónk.

— Van bátorságod hozzá, engem eldobni mint egy . . . ?

— Hagyd a hasonlatokat! Találni azok között egész hü teremtéket, épen mint a becsületesek között hüteleket. Végre egyik sem jobb a másiknál.

— Oh még megalázolt, engem ki feláldozta neked becsületét, szerencsését, mindenét? É: a köszönet . . .

— Istenem, hiszen nem rólad beszélek — hanem a nőkről általában . . . Ismerem, férfiaknak teremteni és működni kell a nagyvilágban szükségünk van erőnkre a férfiak ellen, nagyon jók vagyunk ahhoz, hogy egy asszonytól elhagyjuk kedvünket, rontani . . . Oh ismerlek benneteket! A ki en bagatelle bánik veletek, azt imádjátok, ki szeret benneteket azt játékszerű használjátok. Ravaszok és hütelenek vagytok, mind, azért jobb ha megelőznek benneteket és megcsalnak, hogy meg ne csalatassanak.

— És mind ilyenek a nők Curt?

— Mind.

— Éu is? Megcsalalak-e valaha?

— Engem talán nem!

— O szidjál, szidjál engem! Itt térden csuszva kérlek!

— Kejj fel ne csinálj itt jelenetet.

— Anyád egészségénél esküdj. . .

— Ö hevesen szól közbe: — Ne említsd anyám nevét . . .

Ekkor felugrott az agg nő. — A következő perczben ott állott, fejét magasan

tartva, a szőnyegajtó redői között. Eg csöpp vér sem volt arczában.

Ugy nézett ki mint egy halott.

— De csak említse anyád nevét — és nem hiába, — mondá oly hangon, melyből nagyon is kiértett egy megtört anyaszív kinja.

Oda ment a térdeplőhöz és őt gyöngéden karjaiba szorítva így szólott hozzá:

— Keljen föl édes leányom és bocsáson meg nekem, hogy az előbb oly kemény hangon beszéltem. — Az asszony segítve álljon az asszony oldalánál, mert hát mindannyian szenvedünk szerelmünk átka alatt. Most vigyázzon nemünk méltóságára, a mit ő lábbal tiport, s jöjjön velem. Engem is megalázott, mert elfelejtett egyet: hogy az anya is asszony, ki őt szülte. Keservesen érezte azt velem ez órában.

— Anyám, kérlek, hallgasd . . . A pillanat, melyet anyja reá vetett, elúemította.

Alig birva magát fenntartani, vezette a fia szeretőjét.

Egész nap egyedül maradt szobájában bezárkózva. Fia hiába kért bebocsáttatást. Este felé kiment, hogy valamely kocsmában bánatában bort igyék. Midőn hazajött már anyját nem találta. Az asztalon levél feküdt, a czim alig olvasható a könnyektől, a melyek reá hulltak, Hogy mi volt tartalma, azt sohasem tudta meg senki.

X. ur nemsokára ezután kinevezette magát tartományi tanácsnoknak, egy kis kerületi városkába. Lehet, hogy ott megtanulja, hogy asszony és anya tulajdonképen egy fogalom.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a Keresk akadémia palotájában.

A debreczeni Munkás Dalegylet szept. 14-én tartja a „Margit“-ban tánc és dalestélyt.

Zeneestély a „Bika“ kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő“ szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 8-6-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2-4 óráig. Kezdő és előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Népkönyvtár az Árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11-12 órákor.

— **Változás a szerkesztőségben.** Lapunk új munkatársat nyert: **Katona Imre** kilépvén a szerkesztőségéből, helyette főmunkatárs **Koncz Ákos** lön, ki eddig Jászberényben volt lapszerkesztő.

— **Isteniszteletek.** Holnap vasárnap a helybeli templomokban az isteniszteleteknél a következők fungálnak: Az ev. református templomokban d. e. 9 órákor a nagytemplomban **Könyves Tóth Kálmán**, a kistemplomban **Dicsőfi József**, az ispotály templomban **Nagy Gyula** segéd lelkész és a Kossuth utcai templomban **Ferenczy Imre** segéd lelkész tart predikációt. Valameányi református templomban holnap kiszolgáltatják az árvacsorát is új kenyérré. A róm. kath. templomban reggel hét órákor **Molnár Kálmán** miséz, a kilencz órai misét **Dr. Wolafka Nándor** szolgáltatja utána a szentbeszédet **Molnár Kálmán** tartja. Fél-tizenkét órákor **Kovács Márk** segédlelkész mond misét. Délután három órákor a litániát szintén **Molnár Kálmán** segédlelkész tartja, míg a rózsafüzér társulat ájtatosságánál **Dr. Wolafka Nándor** püspök lesz jelen. Az ágostai hitvallású evangélikus templomban délelőtt tíz órákor **Mohr Béla** segédlelkész mond hitzeneklatot.

— **A tanító képességi vizsgák,** még mindig folynak a kollégiumban. A mai napra 12 tanítójelölt maradt s a vizsgálatokat a mai nap folyamán teljesen befejezik.

— **Áthelyezett tanár.** **Sallay Mihály**, rosznyói tanár, kit **Kiss Áron** püspök, a tanári kar ajánlatára csak a napokban nevezett ki a főiskolához gimnasiunai segéd-tanárnak, a karczagi ev. ref. alginunáziumban nyert új alkalmazást.

— **Iskolai évet megnyitó isteni tisztelőt.** Hosszu sorokban igyekeztek ma reggel 8 órákor a nagytemplom felé tanítók és tanítónők vezetése alatt az ev. ref. egyház elemi iskolának növendékei. Az új iskolai évet hálaadó isteni tisztelettel nyitották meg. Ötezer apró gyermek ajkáról hangzott fel a „Jövel Szent Lélek Ur Isten“ örök szép dallama. Azután **Könyves Tóth Kálmán** lelkész mondott a gyermekek szívére ható buzgó imádságot. Most már kezdődik hosszú pihenés után a munka, az egyház áldott földü veteményes kertjeinek hasznos munkálása.

— **A megtévedt ifju.** Jó családból származik, ő maga sem áll a szellemi műveltség alacsony fokán. Reáliskolai öt osztályt végzett; de a könnyelműség, a rossz társaság — mint már annyi fiatal társát — őt is tönkre tették. Arra a veszedelmes lejtőre jutott, melyről visszatérni olyan soknak nincs ereje. Most már mint közönséges betörő tolvaj a rendőrség kezébe került. Az eset részletei a következők: **Nagy Elek** főiskolai tanár tegnapelőtt jött haza Debreczenbe. Tegnap délelőtt rendezni kezdte szekrényét s midőn a könyves tékát kinyitotta, nagy meglepetéssel észrevette, hogy a szek-

rényéből több értékes könyv hiányzik. Neje azonnal jelentést tett a II. ker. rendőrség-nél a lopásról, mire a vizsgálatot megindították. **Nagy Elek** tanár pedig elment **Harmathy Pál** antikvariáthoz és **László Albert** könyvkereskedőhöz, mely helyeken tudvalevőleg használt könyveket is vásárolnak. Mindakét helyen az ő könyvtárából több értékes művet talált. A könyvkereskedők leírták előtte, hogy nézett ki az az egyén, ki a könyveket hozzájuk vitte eladás végett s a kiktől ők minden gyanu nélkül megvásárolták. Ezen az uton sikerült is kézrekeríteni a bűnöst **I. Gyula** volt reáliskolai tanuló személyében, ki az udvarban lakik **Nagy Elek** főiskolai tanárral. **J. Gyula** a szünidőt nem szüleinél Erdélyben, hanem Debreczenben töltötte. Ma délelőtt eszközölte **Erdélyi István** r. fogalmazó kihallgatását s a fiatal megtévedt ifju midőn látta, hogy mindnyájan ellene vallanak a beidézett tanuk, töredelmes vallomást tett. Elmondotta, hogy felhasználva **Nagy Elek** tanár távollétét három izben az ablakon hatolt be a tanár lakásába, hol egy szekrényben megtalálta a könyves téka kulcsát azt felnyitotta s mindannyiszor a hányszor behatolt a lakásba, különféle könyveket vitt el. A szekrényt ismét bezárván, a kulcsokat visszahelyezte rendes helyökre. Az ellopott könyvek értéke meghaladja a százötven forintot. Az értékes diszkötéses könyveket negyedárban adta el **Harmathynak** és **Lászlónak**. **Nagy Elek** tanár állítása szerint egy garnitúra arany gombja is elveszett a szekrényből, eéről azonban tolvaj nem akar tudni. Ezzel ellenkezőleg több tanu állítja hogy látták nála az inggombot. Az ügyet **Erdélyi István** r. fogalmazó áttette a kir. ügyészséghez a bün lejtőjére jutott diákkal együtt.

— **Lőszemle.** A 15. huszárezred pótkész parancsnoksága szept. hó 10-én a Gilyányi laktanya előtt őszi lőszemlét tart, melyre felhívjuk az érdekelt gazdák figyelmét.

— **Bátor életmentő.** Tegnap este, kevéssel kilencz óra után **Szabó Lajos** lovai a nagytemplom mellett valamitől megbokrosodtak és örült futásnak eredtek. A kocsis a ki egyedül ült a könnyű szekeren, minden erejével odaigyekezett, hogy a lovakat megfékezze. Amint teljes erejéből huzta a lovakat, a gyeplő hirtelen felmondta a szolgálatot, elszakadt és a kocsis úgy vágódott a saroglyához, hogy a lába fennakadt, a fejével pedig lefelé csüngött a szekérről. Ebben a pillanatban állott a lovak elé **Kertész István** kabai ember és nagy erővel sikerült is neki a vadul toporzékoló lovakat megfékezni. A kocsis megszabadult a veszedelmes helyzetből és szerencsére csak egy kis bőr horzsolást szenvedett.

— **Az augusztusról.** Még pár óra csak és ez a holnap is el fog tűnni az idő végtelen tengerében. — Minden hónapról lehet szépet is jót, is, rosszat is mondani, csak az augusztusról nem. Augusztus az esztendő legunalmasabb hónapja. Az emberek már megunták a fürdőzést, a fürdőt a kurszalomban zongorázó kisasszonyaival az asszonykák sem törődnek oly nagyon sokat az udvarlókkkal. Mindenki megterem a gondolat: csak már itt volna az őszi ködös, hűvös napjaival... Egyszóval nem igen szeretik a nyár utolsó hónapját. Legtöbben szeretnék egyszerűen átaludni a meleg egyhangu napokat. A fürdőorvos, az örökké mosolygó doktor bácsi is számolgtatja, mikor szabadul már meg tegeitől. Itt Debreczenben nagyban takarítják a szobákat és a szalmaözvegy busan reodezgeti a bucsuacsorákat, a melyek rendszerint hajnalig tartanak és kezd örvendeni, hogy végre valahára hazajön az ő kis felesége is... No de mi taga-

dás benne, a sok lumpolás után jól esik a szolid élet és a házas ember csak ilyenkor nyár idején tanulja meg, hogy mit ér az asszony a háznál... Mindenki vágyódik a régi, megszokott életmód után és a világ szokatlan egyhangúsággal konstatálja, hogy szép hónap a rügyfakasztó májns, mikor boldogan sütkérezik az ember az első meleg napsugarakban, hogy kedves hónap a június és július, mikor magtelnek a fürdőhelyek és az ember először mászik fel a fürdő sziklavárába nyaktörő utakon, de hogy augusztusban nincs öröm, nincs boldogság, mert minden megszokott, minden unalmas...

— **Visszalépés a lelkészi pályázattól.**

A megüresedett debreczeni lelkészi állomásra egyik pályázó volt **Vértessy Mór**, a b. tor-daiak kedvelt lelképásztor, a ki, miként **Szele György**, szintén debreczeni családból való származásu s neki is számos hive volt a lelkészválasztók között. **Vértessy Mór** azonban — mint értesülünk — a pályázattól visszalépett s a jelen viszonyok között a debreczeni lelkészi állomásra nem reflektál.

— **Halálhír.** Kaptuk a következő gyászjelentést: A légmélyebb fájdalom le-ujtó érzetével tudatjuk felejtetetlen és áldott emlékü jó anyánk, nagyanyánk és rokon néhai **N. Kohl Róza** özv. **Draskóczy Károlyné** asszonynak f. hó 30-án esteli 9 órákor, életének, 62-ik, özvegységének 16-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részét szeptember hó 1-én, d. u. 3 órákor fognak **Ruczautca 1976. számú** háznál az ev. ref. vallás szertartása szerinti rövid ima után a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességtételre rokonainkat, ösmerőseinket és a n. é. közönséget szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen 1895. augusztus 31. Egyetlen fia: **Géza** neje **Korocz Julianna** gyermekeik: **Mária**, **Julianna**, **Ilon** és **Róza**, ugy a távoli rokonok nevében is. Békehamvaira.

— **Megszökött tolvajt keres** a nyiregyházi rendőrség. Táviratban értesítette a debreczeni rendőrséget, hogy egy cseléd, ki **Szabó Giza** debreczeni illetőségűnek valotta magát szolgálatadójától megszökött. A vizsgálat kiderítette, hogy valódi neve **Bora Julianna** s Debreczenbe szökött. A rendőrség körözi a tolvaj cselédet.

— **Szocialisták gyűlése.** A szocialdemokrata párt debreczeni vezetői holnapra népgyűlést hirdettek a népkertbe. A bombasztikus felhívás így hangzik: „Debreczen szab. kir. város összes kisiparosai, kizsuzdák és munkásaihoz. Tisztelt munkástársak. Ki ne ösmerné a mai kapitalisztikus termelési rendszer vizsás állapotait, mely kincseket halmoz a kenyélőknek, éhséggel és nyomorral fizet a dolgozóknak! A dolgozók pedig mi vagyunk, mi munkások, kisiparások és kizsuzdák, — mi érezzük a társadalom fentartásához szükséges összes munkák terhét, — mégis mi szenvedjük a társadalmi javak — összes hiányait. Kell tehát, hogy felébredjünk eltespedett mély álmunkból; kell, hogy kezünkbe vegyük a fonalat, mert ha mi nem segítünk magunkon, a tények mutatják, hogy akkor hová jutunk. Tiszte t Polgártársak. Nem tüzzel-vassal, nem ostoba gyilokkal akarjuk céljainkat kivívni, hanem békés és nemes eszmeharcz az, melyre titeket felhívunk: a szocialdemokrácia. Tisztelt munkástársak! Tarthatatlan helyzetünk javítása érdekében a folyó 1895-ik évi szeptember hó 1-én, vasárnap délután 2 órákor a vas-ut melletti népkertben nyilvános népgyűlést tartunk. Napirend: 1. a munkáskép helyzete; 2. a szocialdemokrácia és a sajtó. Tisztelt munkástársak! A napirend fontossága, mely mindnyájunk érdeke, megköveteli, hogy ott valamennyien megjelenjünk. Üdvözlettel a magyarországi szocialdemokrata párt debreczeni párt szervezet vezetőségé.

zeni p
Zsigmon
és távir
A néps
tal tiszt
hogycs
zesítés
tiszt
egybe s
tiszt, hi
testület
helyiség
hivatás
szolgá
rabeccsü
ják. Bu
kilend
fönököt
további
ván a
kivitel
zatu ez
kar eml
meg a
lában k
Igérete,
barátsá
társai
fel Csát
Lajos
nepelt
szept. h
dezend
akik n
rék pos
finom n
35 éves
nyára s
ki, ami
és szer
—
János
mesebb
A háza
semmit,
egy há
rendört
bánik e
—
kolera
tőlünk,
csak s
előre v
belügyn
roshoz,
sek szig
poiban
eset for
kolera
lyok id
közég
galom
ról a b
az elk
eszköz
—
gyalbor
rezervis
csillago
szakasz
jámbor
fal! A
mászva
káplár
a fiukat
szó seh
toporzé
már me
szó csak
önként
szedi, v

— **A postafőnök jubileuma.** A debreczeni posta- és táviróhivatal főnöke, *Csatth Zsigmond p. t. felügyelő* ma érte meg posta és távirói működésének 25-ik évfordulóját. A népszerű, szeretett főnök alá rendelt hivatal tisztikara megragadta ezt az alkalmat, hogy családias jellegű, szívélyes óvatióba részesítse őt. Ma d. e. 10 órakor az összes tisztii személyzet a táviró teremben gyűlt egybe s onnan *Budaházy Albert* posta főtitest, hivatali főnökhelyettes vezetése alatt testületileg átmentek a szomszédos főnöki helyiségbe, hogy az idegizgató, fáradságos hivatást teljesítő, — de a közönség buzgó szolgálatában ki nem fáradó férfi előtt nagyrabecsülésük és szeretetük érzelmeit tolmácsolják. *Budaházy Albert* volt a tisztikar szószólója, ki lendületes beszéddel üdvözölte a kitünő főnököt. Isten áldását kérvén reája s az ő további jó indulatába és barátságába ajánlván a tisztii személyzetet. Végül egy remekivitelű ötvös művet, egy igen szép mintázatú ezüst irókészletet nyújtott át neki a tisztikar emlékéül. A jubilans meghatottan köszönte meg a hivatal jóleső megemlékezését, és hála-lásan köszönte meg a kedves emlék tárgyat. Igérte, hogy mint eddig, jó indulattal és barátsággal fog viselkedni ezutánis kartársai iránt. *Zajos* éljenzés hangzott fel *Csatth Zsigmond* beszédére. Azután *Papp Lajos* pt. főtitest meghívta az ünnepeit főnököt a tisztikar által tiszteletére szept. hó 4-én este a *Bika* szállodában rendezendő banketre. Mi is a sajtó munkásai, akik nap-nap mellett tapasztaljuk a derék posta és táviró főnöknek előzékenységét finom modorát, őszintén csatlakozunk az ő 25 éves jubileumán az üdvözlőkhöz s bizonyára a művelt közönség érzelmeit fejezzük ki, amidőn közhasznú munkásságához sikert és szerencsét kívánunk.

— **Könnnyű megölhetési mód.** *Herbánszki János* napszámos, a megölhetés legkényelmesebb módját, a kolduást választotta ki. A házakat sorra járta s a hol nem kapott semmit, ott erőszakhoz folyamodott. Végre egy háznál, hol szintén erőszakoskodott, rendőrt hívtak s bekísértették. A rendőrség bántik el vele.

— **Óvintézkedések a kolera ellen.** A kolera megint kísért. Még ugyan messze jár tőlünk, tul a galicziai grániczon s ott is csak szórványosan jelentkezett. De jó, ha előre védekezünk a rettegett rém ellen. A belügyminisztertől ma körrendelet jött a városokhoz, a melyben a kipróbált óvintézkedések szigorú megtartását parancsolja. Tarnopolban *Voihyniából* behurcolt három kolera eset fordult elő. Miért is elrendeli, hogy a kolera behurcolása ellen az óvó rendszabályok idejében megtéssenek; a hatóságok a közegészségügy javítására lankadatlan buzgalommal törekedjenek. Minden gyanus esetről a belügyminisztert táviratilag értesítsék, az elkülönítést és fertőtlenítést szigorúan eszközöljék.

— **A gyakorló-térről.** Ugratják az anyalbörbe oujtatott 35 kis napra behívott rezervistákat. A tisztivizsgán megbukott két csillagos önkéntes ur izzadtan vezényeli a szakaszt a gyakorló-téren meneteltetvén a jámbor képi családapákat: direkció az a fal! A szakasz megy, megy; már-már a falra mászva folytathatná csak a menetelést. A káplár ur izzad: elindítani csak elindította a fiukat, hanem a megállító német vezényszó sehogy sem jut az eszébe. A hadnagy toporzékolva kiabál, hogy miért nem állítja már meg a szakaszt, hanem azért a vezényszó csak nem jut eszébe a rezervista káplár önkéntesnek, míg a szakasz egy helyben állva szedi, váltogatja a lábát.

Végre a hadnagy ur arczából kikelve mordul a vezénylőre, hogy lesz-e már „halt” valahára.

— **Hadnagy ur jelentem alássan,** csak azt akartam meglátni, hogy megállanak-e vezényszó nélkül, menti magát a káplár.

— **Brávó!** adta a hadnagy legfelsőbb helybenhagyását a katonai találékonysághoz. Aztán sikerült a káplárnak megtalálni a vezényszót, melylyel megállithatta a toporzékoló szakaszt.

— **Zongorázást tanulók figyelmébe.** *Emerth Antal* városunk művelt családjai előtt előnyösen ösmert zongora-tanár az új iskolai évben is rendez tanfolyamot zongorázást tanuló növendékek részére. E sikerrel működő magán iskolában a beírás hónap szept. 1-napján kezdődik, *Batthiany* utcai 2163 sz. házában.

— **Elveszett.** A Nagytemplomtól a Széchenyi utczáig terjedő uton elveszett egy pénztárca. A káros kéri a megtalálót, hogy csak az erszényben volt okmányokat szolgáltatassa át a rendőrségnek; az erszényt 22 fillér tartalmával megtarthatja birtokában.

x **Touristák és távlovaglóknak.** Hozzánk érkezett teljesen hiteles tudósítások szerint a *Kwizda-féle* köszvény-fluid legjelentéke nyebb turisták és lovaglók által fásasztó utak megtétele után jelentékeny sikerrel alkalmaztatik. A *Kwizda-féle* köszvény fluidnak — mint éppen értesitenek bennünket, — azon tulajdonsága van, hogy az emberi test izmait ellenálló-képesekké és kitartókká teszi, úgy, hogy a legnagyobb fáradságot könnyen felejteti. Másrészt pedig ezen szer alkatrészei által a kimerült izomrészeket teljesen helyreállítja és minden fáradságot és tuleröltetéstől eredő fájdalmat megszüntet. Gyaloglók és lovasokra nézve ezen szakemberektől jött intés bizonyára nagy értékkel bír.

Törvényszéki csarnok.

* **A darassai gyilkosság.** A debreczeni kir. törvényszék ma tárgyalta azt a pusztai szóváltást, amely egy ember életébe került. Ez évi május hóban történt, 25-én d. u. 3—4 óra között, — amint ezt akkor megírunk. ifju: *Soltész Sándor* csegei születésű 17 éves, csikós bojtár *Kállai János* 38 éves b.-újvárosi bérlő társulati csikós gazdával a *Tisza* polgári batár és a *Hortobágy* folyó szomszédságába *Darassa* pusztán összeszóvalalkozott. Vád ott állítása szerint öltre mentek ugyannyira, hogy a mint *Kállai* ifj. *Soltész* nek a nyakát szorongatta, ifj. *Soltész* a nálla volt zsebkését kinyitotta s azt *Kállai János* nak a bal nyakába szurta oly erővel és méyen, hogy a bal fejűteret keresztül metszette, s ekkor ifju *Soltész* onnan elfutott az apjához, *Kállai* pedig pár perc múlva nagy vérvesztés következtében meghalt. Id. *Soltész Sándor* pedig *Bácsi Imre* csikós bojtár azzal vádolta, hogy ötet pedig id. *Soltész* szinte agyon akarta löni, de ez nem volt bebizonyítható id. *Soltész Sándor* orra.

A bíróság ma tárgyalta az emberölés büntetett *Igyártó Sándor* elnöklete alatt. A törvényszék ifj. *Soltész Sándor* 7 évi fegyházra. 10 évi hivatal vesztésre és az 5 arva gyermeknek 14 éves koruk eléréseig 2—2 frt havi tartásdíj fizetésére ítélte. Id. *Soltész Sándor* pedig a közönség elleni kihágás alól felmentetett, — ifj. *Soltész* s, a kir. ügyész és védő apelláltak.

Sport.

* **Záró verseny kuglizás.** Ritka érdekes verseny tekézés lesz vasárnap szept. 1-én a keresk. ifjak önképző egyesületének kerti helyiségében, mely alkalomra igen értékes díjak vannak nyeresemény tárgyakul kitűzve, mint aranyóra, 20 és 10 koronás arany. Vendégek szívesen láttatnak, s a versenyben résztvehetnek s bármely díjra pályázhatnak. A verseny tartama alatt egyik jönevű zenésznünk fogja a szebbnek szebb nótákat huzni.

Párbaj-történet.

A történet hőse két barát. Az egyik életvidor, kissé könnyelmű, pompás tánczos, vivó, lovagló, szóval egészen kifogástalan gavallér, a másik, bár szintén bir érzékkel az élet gyönyörei iránt, mindamellert kissé pedáns és zsugori. Az egyiknek van adósága, a másiknak pénze.

Egy alkalommal eszébe jut az elsőnek, hogy barátja talán az egyedüli, a kit még nem pumpolt meg, s elhatározta, ezt az erkölcsi tévedést minél előbb helyrehozni. — *Kölesön* kért tehát tőle levélben 2000 frtot. A levélre semmi válasz sem érkezett. Másnap lakásában kereste föl takarékos barátját, ki azonban — hivatkozva a gavallér állítására, — hogy hitelező i a legnagyobb ellenségei semmi áron sem akarja veszélyeztetni jó barátságukat — megragadta a kölesönt. Nevetve adott igazat barátjának s a legjobb hangulatban váltak el. Estére ismét együtt hártványtak a kaszinóban és megtörtént velük életükben legelőször, hogy összeveztek.

A következmény természetesen kihívás segédek tanácskozása. A párbajt megelőző éjjel azonban a zsugori barát fölkelte ágyából és a következő levelet írta: Kedv-barátom megbocsátsz, hogy még mindig igy nevezlek, de egy hosszú évek megerősítette viszony nem semmisülhet meg egy pillanat alatt. Szíves és bizalmas barátsátságunk összhangját csak tegnap zavarta meg egy esemény. Verekednünk kell. De ha én meg a legközelebbi hónapig élek, meg kapod a 2000 forintot, előbb sajnós, nincs pénzem, sat.

Ma reggel megvott apisztoly párbaja nagyerdőn, melyben a küzdőknek nem lett bajuk barátságosan nyújtottak egymásnak kezét.

Táviratok.

Károlyi Gábor meghalt.

Budapest, aug. 31. (A „D. E.” ered. táv. Érkezett d. u. 2 ó, 45 p.) A képviselőház egyik legösmertebb tagja a függetlenségi és 48-as párt Ötvös *Just* frakciójához tartozó *Károlyi Gábor* gróf, *Czegléd* város képviselője ma szívvelhűdéshen váratlanul meghalt. Ötvennégy éves volt, A gyászeset felett általános a részvét.

Károlyi Gábor gróf, *Károlyi György* fia, szül. 1841. november 18-án *Budapest* en. 1861—64-ben *Gent* ben érintkezésben állott a magyar emigráció tagjaival, nagyobb utazást tett *Atrikában*, *Azsiában*, *Genovában* és 1884-ig *Párisban* élt. 1887 óta országos képviselő. Atyja az örökségből kitagadta, és emiatt hosszas pört folytatott dusgadag testvérei ellen. Igen radikális és liberalis szellemű magnás volt.

A belga királyné balesete.

Budapest, aug. 31. (A *Deb. Ell.* ered. távirata. Ér. d. u. 3 ó. 30 perc-kor.) *Spa* ából jelentik, hogy *Henrietta* belga királyné, *József* főherczeg testvére egy árkot ugratván át, a lóról leest. Fejét megsértette. De komolyabb baja nem történt.

Takács Zoltán büne.

Budapest, augusztus 31. (A *Deb. Ell.* ered. távirata. Érkezett d. u. 3 órakor) A *Berecz-féle* sikkasztásban bűnrészességgel vádolt dr. *Takács Zoltán* védőjéül az öreg *Takácsné* kérése következtében dr. *Polonyi Géza* jelentkezett. *Takács Zoltán* azonban *Polonyit* visszautasította s megmaradt dr. *Valontai Soma* mellett. A kir. ügyész nagy valószínűleg a lopásra felbujtás és orgazdaság miatt emel vádat ellene.

Szives tudomásul!

Az egész országban oly nagy hírnévnek
örvendő

brassói és gácsi

gyapjuposztókból

már raktárunkra érkeztek az

őszi és téli ujdonságok.

Mindég készletben vannak

FIU INGEK

darabja 1 frt 25 kr.

Férfi Chiffon ingek

1 frt 50 krtól kezdve.

A hirneves Schroll-féle Ghifonokból

190, 220, 260 kr.

GALLÉROK, KÉZELŐK,

NYAKKENDŐK, HARISNYÁK,

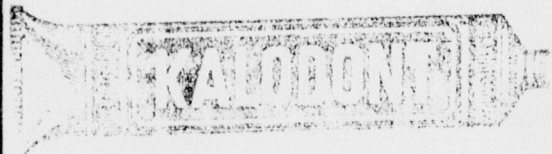
E S E R N Y Ő K

1 frt 10 krtól kezdve.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózsater.

SARG-féle egészségügyi hatóság által megvizsgált,
(Bécsben, 1887. júl. 3. kelt bizonylat)

sok **MILLIÓ** szor

kipróbált s jónak talált, fogorvosok által
ajánlott, egyszersmind legolcsóbb
fogtisztító- és ápoló-szer

Mindenhol kapható.

RONCEGNO

legerősebb természetes arzenikus és
vastartalmu ásványviz

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlva és hasz-
nálható orvosi utasítás szerint:

Anémia, halványulás, bőr-, ideg- és női
bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó kúra egész éven át használható.

Raktárak minden ásványvízkereskedésben és
gyógyszertárban.

roncegno fürdő (Dél-Tirol)

Triesztől 3 órára. Ásvány-, mocsár-, gőzfürdők, tel-
jes hidegvíz gyógyászat, Elektrotheropia, massagel
gyógygymnastika 535 méter a tenger felett. Szé-
ellen védett gyönyörű fekvés, illatos, teljesen por-
mentes, száraz levegő, egyenletes légáramlat 18-22.
Elsőrangú **gyógyterem** kiterjedt szép sétánnyal,
Gyönyörű kilátás a dolomitákra, 200 idegen szoba
ét- és olvasóterem, gyógyterem. Mindenütt villanyos
világítás, Gyógyzene. Lawn-Tennis. Árnyékos séta-
terek, élvezetes kirándulások, Idény május-október.
Prospektus és felvilágosítás a fürdőigazgatóságtól
Roncegno-ban.

Meghívás.

A „Nagylétei takarékpénztár részvénytársaság“ t. részvényesei a
f. évi szeptember hó 15-én d. e. 11 órakor
az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli

közgyűlésre tisztelettel meghívotnak.

Nagy-Léta, 1895. Augusztus 31.

Az igazgatóság.

Tárgy: A részvénytőke 50% befizetése iránti intézkedés.

Ruha-szövetek és diszítések,

PIQUET, SATIN, TOILE

és egyéb mosó kelmék,

NAPERNYŐK,

NŐI és GYERMEK-KÖTÉNYEK

nagy választékban

Gyenes Lajos

női divatüzletében.

Stern József és Testvére

gőzerőre berendezett

kefeáru-gyáranak

DEBRECZENBEN

Piaoz 1584.

Bika szálloda mellett.

Csanak-ház.

rövid, szövött és norinbergi árak

nagykereskedésének

Detail osztálya (kicsinybeni eladás) gyári áron

Kete-árak

háztartási, ipari és gaz-
dálkodási czélokra.

Ecsetek, meszelők, seprők.

Ruha, haj, fog és körömkefék,

fésűk, szappanok, illatszerek,

bel- és külföldi toillet czikkek
dus raktára.

A festő és mázoló iparosok különös figyelmébe ajánljuk, hogy
ecseteinknél rendkívüli kedvezményeket nyújtunk.

Női, féfi és gyermek

szövött, kötött harisnyák

Alsó ruházatok.

Férfi nyakkendők,

fehérneműek,

esernyők czérnák, pamutok

norinbergi czikkek

nagy választéka.